

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 30. syyskuuta 2022
(OR. en)

12999/22

Toimielinten välinen asia:
2022/0289(NLE)

ENER 473
ENV 935
COMPET 745
TRANS 613
CONSOM 237
IND 377
ECOFIN 943
FISC 195

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Kom:n asiak. nro: 12249/22 INIT

Asia: Ehdotus NEUVOSTON ASETUKSEKSI korkeisiin energianhintoihin
liittyvistä hätätoimenpiteistä

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä ehdotus neuvoston asetukseksi korkeisiin energianhintoihin liittyvistä hätätoimenpiteistä. Neuvosto (energia) pääsi ehdotuksesta poliittiseen yhteisymmärrykseen 30. syyskuuta 2022 ylimääräisessä istunnossaan.

Lingvistijuristit viimeistelevät liitteenä olevan tekstin.

Pysyvien edustajien komitea päätti antaa luvan käyttää kirjallista menettelyä tämän asetuksen hyväksymiseksi.

2022/0289 (NLE)

Ehdotus:

NEUVOSTON ASETUS**korkeisiin energianhintoihin liittyvistä hätätoimenpiteistä**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 122 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Sähkömarkkinoilla on nähty erittäin korkeita hintoja syyskuusta 2021 lähtien. Kuten EU:n energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto (ACER) totesi huhtikuussa 2022 laatimassaan lopullisessa arviossa EU:n sähkön tukkumarkkinoiden rakenteesta¹, tämä johtuu pääasiassa sähkön tuotantoon käytettävän kaasun korkeasta hinnasta. Maakaasukäyttöisiä voimalaitoksia tarvitaan usein sähkön kysynnän tyydyttämiseksi silloin, kun kysyntä on suurimmillaan vuorokauden aikana tai kun muilla tekniikoilla, kuten ydinvoimalla, vesivoimalla tai vaihtelevilla uusiutuvilla energialähteillä, tuotetun sähkön määrä ei riitä kattamaan kysyntää. Venäjän helmikuussa 2022 aloittama hyökkäys Ukrainaun, joka on energiayhteisön sopimuspuoli, on johtanut kaasutoimitusten huomattavaan vähenemiseen. Venäjän hyökkäys Ukrainaun on aiheuttanut epävarmuutta myös muiden voimalaitoksissa käytettyjen hyödykkeiden, kuten kivihiiilen ja raakaöljyn, tarjonnasta. Tämä on entisestään nostanut sähkön hintaa ja lisännyt sen epävakautta.

1

https://acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER's%2020Final%20Assessment%20of%20the%20EU%20Wholesale%20Electricity%20Market%20Design.pdf

- (2) Venäjän kaasutoimitusten huomattava väheneminen viime aikoina ja lisääntyneet kaasun toimitushäiriöt viittaavat merkittävään riskiin siitä, että Venäjän kaasutoimitukset saattavat loppua kokonaan lähitulevaisuudessa. Unionin energian toimitusvarmuuden parantamiseksi neuvosto hyväksyi asetuksen (EU) 2022/1369¹, jossa säädetään maakaasun kysynnän vapaaehtoisesta vähentämisestä 15 prosentilla tänä talvena ja annetaan neuvostolle mahdollisuus julistaa toimitusvarmuutta koskevasta unionin hälytystila, jolloin kaasun kysynnän vähentämisestä tulisi pakollista.
- (3) Kesällä 2022 vallinneet poikkeuksellisen korkeat lämpötilat ovat lisänneet sähkön kysyntää jäähdytystä varten, mikä on lisännyt sähköntuotantoon kohdistuvaa painetta, samalla kun tietyistä teknologioista peräisin olevan sähkön tuotanto on teknisten ja säästä riippuvaisten olosuhteiden vuoksi ollut huomattavasti historiallisen tason alapuolella. Tämä johtui pääasiassa poikkeuksellisesta kuivuudesta, joka johti i) ydinvoimalaitosten alhaiseen sähköntuotantoon eri jäsenvaltioissa, koska saatavilla oli liian vähän jäähdytysvettä, ii) vähäiseen vesivoiman tuotantoon ja iii) suurten jokien alhaiseen vedenkorkeuteen, mikä on vaikuttanut haitallisesti sähköntuotannossa polttoaineena käytettävien hyödykkeiden kuljetuksiin. Tämä ennennäkemätön tilanne merkitsee sitä, että maakaasuvoimaloissa tuotetun sähkön määrä on pysynyt jatkuvasti suurena, mikä on vaikuttanut poikkeuksellisen ja epätavallisen korkeisiin sähkön tukkuhintoihin. Vaikka tuotantokapasiteetin saatavuus on vähentynyt joissakin jäsenvaltioissa, jäsenvaltioiden välinen sähkökauppa on auttanut välttämään toimitusvarmuuteen liittyviä häiriöitä ja lieventämään hintojen epävakautta EU:n markkinoilla, mikä on parantanut jäsenvaltioiden kykyä selviytyä hintasokeista.

---

¹ Asetus (EU) 2022/1369, annettu 5 päivänä elokuuta 2022, koordinoituista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä (EUVL L 206, 8.8.2022, s. 1).

- (4) Sähkön jyrkkä hinnannousu tukkumarkkinoilla on johtanut sähkön vähittäishintojen nopeaan nousuun, jonka odotetaan jatkuvan ennen seuraavaa lämmityskautta ja siirtyvän vähitellen useimpiin kuluttajasopimuksiin. Kaasun hintojen jyrkkä nousu ja siitä johtuva vaihtoehtoisten polttoaineiden kysyntä on nostanut myös muiden hyödykkeiden, kuten raakaöljyn ja hiilen, hintoja.
- (5) Nykyinen energiakriisi on vaikuttanut kielteisesti kaikkiin jäsenvaltioihin, joskin eri mitassa. Energian hintojen jyrkkä nousu vaikuttaa merkittävästi euroalueen yleiseen inflaatioon ja hidastaa unionin talouskasvua.
- (6) Sen vuoksi tarvitaan nopeita ja koordinoituja toimia. Ottamalla käyttöön hätätilanneväline voitaisiin väliaikaisesti vähentää riskiä siitä, että sähkön hinnat ja loppukäyttäjille aiheutuvat sähkökustannukset nousevat vielä kestävämmälle tasolle ja että jäsenvaltiot toteuttavat koordinoimattomia kansallisia toimenpiteitä, jotka voisivat vaarantaa toimitusvarmuuden unionin tasolla ja aiheuttaa lisärasitetta unionin teollisuudelle ja kuluttajille. Jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun hengessä seuraavalla talvikaudella 2022–2023 tarvitaan jäsenvaltioiden koordinoituja toimia, jotta voidaan lieventää korkeiden energianhintojen vaikutuksia ja varmistaa, ettei nykyinen kriisi aiheuta pysyvää haittaa kuluttajille ja taloudelle, ja samalla säilyttää julkisen talouden kestävyys.
- (7) Nykyiset kaasun toimitushäiriöt, tiettyjen voimalaitosten heikentynyt saatavuus ja niistä aiheutuvat vaikutukset kaasun ja sähkön hintoihin muodostavat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 122 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun suuren vaikeuden kaasu- ja sähköenergiatuotteiden saatavuudessa. On olemassa vakava riski, että tilanne heikkenee entisestään tulevalla talvikaudella, jos kaasutoimitukset häiriintyvät entisestään ja kylmä talvikausi lisää kaasun ja sähkön kysyntää. Tällainen heikkeneminen voisi lisätä kaasun ja muiden energiahyödykkeiden hintojen nousupaineita, mikä puolestaan vaikuttaisi sähkön hintoihin.

- (7 a) Energiamarkkinoiden häiriöt, jotka yksi tärkeimmistä markkinatoimijoista on aiheuttanut vähentämällä perusteettomasti kaasutoimituksia Venäjän Ukrainaan kohdistaman sotilaallisen hyökkäyksen yhteydessä ja näin käytävä hybridisota ovat synnyttäneet kriisin, joka edellyttää kiireellisten, tilapäisten ja poikkeuksellisten taloudellisten toimien hyväksymistä, jotta voidaan puuttua kuluttajiin ja yrityksiin kohdistuvien kestäättömiin vaikutuksiin. Jos kriisiin ei puututa nopeasti, sillä voi olla vakavia haitallisia vaikutuksia inflaatioon, markkinatoimijoiden likviditeettiin ja koko talouteen.
- (8) Tarvitaan yhtenäisiä ja hyvin koordinoituja unionin laajuisia toimia, jotta voidaan puuttua sähkön hintojen jyrkkään nousuun ja sen kotitalouksiin ja teollisuuteen kohdistuviin vaikutuksiin. Koordinoimattomat kansalliset toimenpiteet voisivat vaikuttaa energian sisämarkkinoiden toimintaan, vaarantaa toimitusvarmuuden ja johtaa uusiin hinnankorotuksiin niissä jäsenvaltioissa, joihin kriisi on vaikuttanut eniten. Sen vuoksi sähkön sisämarkkinoiden eheyden turvaaminen on ratkaisevan tärkeää tarvittavan jäsenvaltioiden välisen solidaarisuuden säilyttämiseksi ja lisäämiseksi.
- (9) Vaikka jotkin jäsenvaltiot saattavat olla muita alttiimpia Venäjän kaasutoimitusten keskeytymisen vaikutuksille ja niistä aiheutuville hinnankorotuksille, kaikki jäsenvaltiot voivat osaltaan rajoittaa tällaisten häiriöiden aiheuttamia taloudellisia haittoja asianmukaisilla kysynnänvähentämistoimenpiteillä. Sähkönkysynnän vähentämisellä kansallisella tasolla voi olla unionin laajuinen myönteinen vaikutus sähkön hintoihin, koska sähkömarkkinat ovat kytköksissä toisiinsa ja säästöt yhdessä jäsenvaltiossa hyödyttävät siten myös muita jäsenvaltioita.

- (10) Koordinoimattomien rajoitusten asettaminen sellaisten tuottajien, joiden marginaalikustannukset ovat alhaisemmat, kuten uusiutuvia energialähteitä, ydinvoimaa ja ruskohiiltä käyttävät tuottajat (inframarginaaliset tuottajat), sähköntuotannosta saamille markkinatuloille voi johtaa merkittäviin vääristymiin tuottajien välillä unionissa, koska tuottajat kilpailevat EU:n laajuisesti yhteenkytketyillä sähkömarkkinoilla. Tällaiset vääristymät voidaan välttää sitoutumalla yhteiseen unionin laajuiseen ylijäämätulojen ylärajaan. Kaikki jäsenvaltiot eivät myöskään voi tukea kuluttajia samassa määrin rajallisten taloudellisten resurssien vuoksi, kun taas jotkin sähköntuottajat voivat edelleen saada huomattavia ylijäämätuloja. Jäsenvaltioiden välisen solidaarisuuden hengessä asetettu yhtenäinen yläraja inframarginaalisten tuotantoteknologioiden markkinatuloille tuottaa jäsenvaltioille tuloja, joilla ne voivat rahoittaa toimenpiteitä, joilla tuetaan sähkön loppuasiakkaita, kuten kotitalouksia, pk-yrityksiä ja energiaintensiivisiä teollisuudenaloja, samalla kun säilytetään markkinoiden hintasignaalit kaikkialla Euroopassa sekä rajatylittävä kauppa.
- (11) Kaasun ja sähkön vähittäishintojen jyrkkä nousu huomioon ottaen valtion toimenpiteet vähittäiskuluttajien suojelemiseksi ovat erityisen tärkeitä. Kaasun toimituspulan vaikutukset sähkön hintoihin ja mahdollisuudet rahoittaa tukitoimenpiteitä valtion talousarviosta vaihtelevat kuitenkin eri jäsenvaltioissa. Jos vain jotkin jäsenvaltiot, joilla on riittävät resurssit, voivat suojella näitä asiakkaita ja toimittajia, tämä johtaisi sisämarkkinoiden vakaviin vääristymiin. Yhdenmukainen velvoite siirtää ylijäämätulot loppukuluttajille antaa kaikille jäsenvaltioille mahdollisuuden suojella kuluttajiaan. Myönteinen vaikutus energian hintoihin vaikuttaa myönteisesti yhteenliitettyihin EU:n markkinoihin ja auttaa myös hillitsemään inflaatiota. Sen vuoksi yhteisvastuun hengessä toteutetut kansalliset toimenpiteet vaikuttavat myönteisesti myös muihin jäsenvaltioihin unionin yhteenliitettyssä taloudessa.
- (12) Raakaöljy-, maakaasu-, hiili- ja jalostamoaloilla toimivien fossiilisia polttoaineita käyttävien yritysten solidaarisuusmaksusta koostuva toimenpide on poikkeuksellinen ja ehdottoman väliaikainen toimenpide. Nykytilanteessa vaikuttaa aiheelliselta toteuttaa unionin tason toimia, joilla lievennetään energian jyrkän hinnannousun suoria taloudellisia vaikutuksia julkisiin talousarvioihin, kuluttajiin ja yrityksiin kaikkialla unionissa.

- (13) Solidaarisuusmaksu on tarkoituksenmukainen keino puuttua ennakkoimattomista olosuhteista johtuviin ylimääräisiin voittoihin. Tällaiset voitot eivät ole tavanomaisia voittoja, joita nämä yritykset olisivat saaneet tai olisivat voineet odottaa saavansa tavanomaisissa olosuhteissa, jos energiamarkkinoiden ennakkoimatonta kehitystä ei olisi tapahtunut. Solidaarisuusmaksun käyttöönotto on siten yhteinen ja koordinoitu toimenpide, jolla mahdollistetaan yhteisvastuun hengessä lisätulojen kertyminen kansallisille viranomaisille, jotta ne voivat antaa taloudellista tukea kotitalouksille ja yrityksille, joihin energian jyrkkä hinnannousu vaikuttaa voimakkaasti, samalla kun varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset kaikkialla unionissa ja sisämarkkinoilla. Maksua olisi sovellettava rinnakkain niiden tavanomaisten yhteisöverojen kanssa, joita kukin jäsenvaltio perii asianomaisilta yhtiöiltä.
- (14) Jotta voidaan varmistaa johdonmukaisuus energiapolitiikan eri osa-alueiden välillä, tässä asetuksessa säädettyjen toimenpiteiden olisi muodostettava toisistaan riippuva kokonaisuus, jossa toimenpiteet vahvistavat toisiaan. Kaikkien jäsenvaltioiden olisi voitava tukea kuluttajia kohdennetusti ylijäämätuloilla, jotka johtuvat inframarginaalisen sähköntuotannon markkinatuloille asetetusta ylärajasta, vähentämällä sähkön kysyntää, mikä alentaa energian hintoja, sekä tuotoilla, joita saadaan raakaöljy-, maakaasu-, hiili- ja jalostamoaloilla toimiville fossiilisia polttoaineita käyttäville yrityksille asetetusta solidaarisuusmaksusta. Pienentyneellä kysynnällä pitäisi myös olla myönteisiä vaikutuksia toimitusvarmuuteen kohdistuvien riskien vähentämiseen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944¹ tavoitteiden mukaisesti.
- (15) Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi pyrittävä vähentämään sähkön kokonaiskulutustaan kaikkien kuluttajien keskuudessa, myös niiden kuluttajien, joille ei ole vielä asennettu älykkäitä mittausjärjestelmiä tai laitteita, joiden avulla he voivat seurata kulutustaan tiettyinä vuorokaudenaikoina.

---

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5. kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 125).

- (16) Silloin kun kaasukäyttöisellä sähköntuotannolla on erityisen merkittävä vaikutus marginaalihintaan, kunkin jäsenvaltion olisi vähennettävä sähkön kokonaiskulutustaan määritettyjen huipputuntien aikana, jotta polttoainevarastoja voidaan säästää sähköntuotantoa varten ja kohdentaa ne erityisesti kaikkein kalleimpiin sähkönkulutustunteihin.
- (17) Huipputuntien tyypillisen sähkönkulutusprofiilin perusteella 5 prosentin sitova kysynnän vähennystavoite huipputuntien aikana varmistaisi, että jäsenvaltiot ottavat erityisesti huomioon kuluttajat, jotka voivat tarjota joustavuutta kysynnän vähentämistä koskevilla tarjouksilla tuntikohtaisesti, myös aggregaattoreiden kautta. Sen vuoksi sähkönkysynnän aktiivisen vähentämisen vähintään 5 prosentilla tiettyinä tunteina pitäisi edistää polttoaineenkulutuksen vähentämistä ja tasoittaa kysynnän tuntikohtaista jakautumista, mikä vaikuttaa tuntikohtaisiin markkinahintoihin.
- (18) Jäsenvaltioiden olisi voitava harkintansa mukaan valita asianmukaiset toimenpiteet kysynnän vähentämistavoitteiden saavuttamiseksi, jotta niissä voidaan ottaa huomioon kansalliset erityispiirteet. Suunnitellessaan sähkönkysynnän vähentämistoimenpiteitä jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että toimenpiteet suunnitellaan siten, että ne eivät heikennä 8 päivänä heinäkuuta 2020 annetussa komission tiedonannossa ”Käyttövoimaa ilmastoneutraalille taloudelle: EU:n energiajärjestelmän integrointistrategia” asetettuja sähköistämistavoitteita. Sähköistäminen on keskeistä, jotta voidaan vähentää unionin riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja varmistaa sen pitkän aikavälin strateginen riippumattomuus, sillä tämä tulee rajoittamaan nykyisen energiakriisin laajuutta ja ehkäisemään tulevia energiakriisejä. Toimenpiteitä sähkön kokonaiskulutuksen vähentämiseksi voisivat olla kansalliset tiedotuskampanjat, kohdennettujen tietojen julkaiseminen sähköjärjestelmän ennustetusta tilanteesta, sääntelytoimenpiteet, joilla rajoitetaan muuta kuin välttämätöntä energiankulutusta, sekä kohdennetut kannustimet sähkönkulutuksen vähentämiseksi.

- (19) Määrittäessään asianmukaisia toimenpiteitä kysynnän vähentämiseksi huipputunteina jäsenvaltioiden olisi erityisesti harkittava markkinapohjaisia toimenpiteitä, kuten huutokauppoja tai tarjouskilpailujärjestelmiä, joilla ne voisivat kannustaa vähentämään kulutusta taloudellisesti tehokkaalla tavalla. Tehokkuuden ja nopean täytöntöönpanon varmistamiseksi jäsenvaltiot voisivat hyödyntää olemassa olevia aloitteita ja laajentaa nykyisiä järjestelmiä kysyntäjoustopon kehittämiseksi. Kansallisella tasolla toteutettaviin toimenpiteisiin voisi sisältyä myös taloudellisia kannustimia tai korvauksia asianomaisille markkinatoimijoille, jos odotettavissa olevan tavanomaisen kulutuksen sijaan saavutetaan tuntuva kysynnän väheneminen.
- (20) Jäsenvaltioiden auttamiseksi ja ohjeistamiseksi tässä asetuksessa säädettyjen tarvittavien kysynnän vähennysten toteuttamisessa komission olisi helpotettava parhaiden käytäntöjen jakamista jäsenvaltioiden välillä.
- (21) Kun otetaan huomioon sähkön hintojen poikkeuksellinen ja äkillinen nousu ja välitön riski nousun jatkumisesta edelleen, jäsenvaltioiden olisi välittömästi vahvistettava tarvittavat toimenpiteet sähkön kokonaiskulutuksen vähentämiseksi, jotta voidaan helpottaa hintojen nopeaa alentamista ja minimoida fossiilisten polttoaineiden käyttö.
- (22) Vuorokausitukkumarkkinoilla halvimmat voimalaitokset ajetaan ensin verkkoon, mutta kaikkien markkinaosapuolten saama hinta määräytyy kysynnän kattamiseksi tarvittavan viimeisen laitoksen mukaan eli sen laitoksen mukaan, jonka marginaalikustannukset ovat korkeimmat, kun markkinat on selvitetty. Kaasun ja kivihiilen hintojen viimeaikainen jyrkkä nousu on johtanut poikkeukselliseen ja pysyvään nousuun hinnoissa, joilla kaasu- ja hiilikäyttöiset voimalaitokset tekevät tarjouksia vuorokausitukkumarkkinoilla. Tämä puolestaan on johtanut poikkeuksellisen korkeisiin hintoihin vuorokausimarkkinoilla kaikkialla unionissa, sillä nämä ovat usein laitoksia, joilla on suurimmat marginaalikustannukset sähkön kysynnän tyydyttämiseksi.

- (23) Kun otetaan huomioon vuorokausimarkkinoiden hinnan merkitys hintojen viitearvona muilla sähkön tukkumarkkinoilla sekä se, että kaikki markkinaosapuolet saavat selvityshinnan, teknologiat, joiden marginaalikustannukset ovat huomattavasti muita alhaisemmat, ovat sen jälkeen, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan helmikuussa 2022, tuottaneet jatkuvasti korkeita tuloja, jotka ylittävät selvästi odotukset, jotka näillä tuottajilla oli investointipäätöksiä tehdessään.
- (24) Tilanteessa, jossa kuluttajat altistuvat erittäin korkeille hinnoille, jotka myös vahingoittavat unionin taloutta, on tarpeen rajoittaa väliaikaisesti sellaisten tuottajien, joiden marginaalikustannukset ovat alhaisemmat, poikkeuksellisia markkinatuloja soveltamalla ylärajaa tällaisille markkinatuloille, jotka saadaan sähkön myynnistä unionissa.
- (24 a) Jotta vältetään markkinatuloja koskevan ylärajan soveltamisen kiertäminen, jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön tehokkaita toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että ylärajaa tosiasiallisesti sovelletaan tilanteissa, joissa tuottajat ovat osa yritysryhmää.
- (25) Taso, jolle markkinatulojen yläraja asetetaan, ei saisi vaarantaa niiden tuottajien, joihin sitä sovelletaan, mukaan lukien uusiutuvan energian tuottajat, kykyä kattaa investointi- ja toimintakustannuksensa, ja sen olisi säilytettävä tulevat investoinnit vähähiiliseen ja luotettavaan sähköjärjestelmään tarvittavaan kapasiteettiin ja kannustettava niihin. Yhtenäinen markkinatulojen yläraja koko unionissa on paras ratkaisu sähkön sisämarkkinoiden toiminnan säilyttämiseksi, koska se ylläpitää hintakilpailua eri teknologioita käyttävien sähköntuottajien välillä, erityisesti uusiutuvien energialähteiden osalta.

- (26) Satunnaisia ja lyhytaikaisia hintahuippuja voidaan pitää tavanomaisena piirteenä sähkömarkkinoilla ja ne voivat olla hyödyllisiä joillekin sijoittajille tuotantoinvestointien kattamiseksi, mutta helmikuusta 2022 lähtien koettu äärimmäinen ja jatkuva hintojen nousu poikkeaa huomattavasti tavanomaisesta markkinatilanteesta, jossa esiintyy satunnaisia huippuhintoja. Sen vuoksi markkinatulojen ylärajaa ei pitäisi asettaa alhaisemmalle tasolle kuin markkinaosapuolten kohtuulliset odotukset sähkön hintojen keskimääräisestä tasosta tunteina, joina sähkön kysyntä oli korkeimmillaan, aikana ennen Venäjän hyökkäystä Ukrainaan. Ennen helmikuuta 2022 sähkön tukkumarkkinoiden keskimääräisten huippuhintojen odotettiin olevat unionissa viime vuosikymmeninä selvästi ja johdonmukaisesti alle 180 euroa megawattitunnilta huolimatta sähkön hintaeroista unionin eri alueiden välillä. Koska markkinaosapuolten alkuperäinen investointipäätös perustui oletukseen, jonka mukaan hinnat olisivat keskimäärin tätä tasoa alhaisemmat huippuaikoina, markkinatulojen ylärajan asettaminen 180 euroon megawattitunnilta vastaa tasoa, joka on selvästi korkeampi kuin markkinoiden alkuperäiset odotukset. Jättämällä marginaali hintaan, jota sijoittajat olisivat kohtuudella voineet odottaa, varmistetaan, että markkinatulojen yläraja ei ole ristiriidassa investointien kannattavuutta koskevan alkuperäisen arvioinnin kanssa.
- (27) Lisäksi markkinatulojen yläraja 180 euroa megawattitunnilta on johdonmukaisesti korkeampi, kohtuullinen marginaali mukaan luettuna, kuin asiaankuuluvien tuotantoteknologioiden nykyiset tasoitetut energian kokonaistuotantokustannukset (LCOE), minkä ansiosta tuottajat, joihin ylärajaa sovelletaan, voivat kattaa investointi- ja toimintakustannuksensa. Kun otetaan huomioon, että markkinatulojen yläraja jättää huomattavan marginaalin kohtuullisen LCOE:n ja markkinatulojen ylärajan välille, sen ei voida odottaa heikentävän investointeja uuteen inframarginaaliseen kapasiteettiin.

- (28) Markkinatulojen yläraja olisi asetettava markkinatuloille eikä tuotannon kokonaistuloille (mukaan lukien muut mahdolliset tulolähteet, kuten syöttöpremio), jotta ei vaikuteta merkittävästi hankkeen alkuperäiseen odotettuun kannattavuuteen. Riippumatta siitä, missä sopimusmuodossa sähkökauppaa käydään, markkinatulojen ylärajaa olisi sovellettava ainoastaan toteutuneisiin markkinatuloihin. Tämä on tarpeen, jotta ei aiheuteta haittaa tuottajille, jotka eivät tosiasiallisesti hyödy nykyisistä korkeista sähkön hinnoista sen vuoksi, että ne ovat suojanneet tulonsa sähkön tukkumarkkinoiden vaihteluilta. Näin ollen siltä osin kuin nykyiset tai tulevat sopimusvelvoitteet, kuten uusiutuvan sähkön hankintasopimukset ja muuntotyypiset sähkönhankintasopimukset tai termiinisopimuksiin perustuvat suojaukset, johtavat sähköntuotannosta saataviin markkinatuloihin, jotka jäävät alle markkinatulojen ylärajan, tämän asetuksen ei pitäisi vaikuttaa näihin tuloihin. Sen vuoksi toimenpiteen, jolla otetaan käyttöön markkinatulojen yläraja, ei pitäisi estää markkinaosapuolia sitoutumasta tällaisiin sopimusvelvoitteisiin.
- (31) Vaikka markkinatulojen ylärajan soveltaminen transaktioiden selvityshetkellä voisi olla tehokkaampaa, se ei välttämättä aina ole mahdollista esimerkiksi siksi, että sähkön tukkumarkkinat on organisoitu jäsenvaltioissa eri tavoin ja eri aikaväleillä. Jotta voidaan ottaa huomioon kansalliset erityispiirteet ja helpottaa markkinatulojen ylärajan soveltamista kansallisella tasolla, jäsenvaltioilla olisi oltava harkintavalta päättää, soveltavatko ne sitä sähkökaupan selvityksen yhteydessä vai sen jälkeen. Jäsenvaltioiden olisi myös säilytettävä harkintavalta ennakkorahoittaa sähkön loppuasiakkaita koskevia tukitoimenpiteitä ja kerätä markkinatulot myöhemmin. Komission olisi annettava jäsenvaltioille ohjausta tämän toimenpiteen täytäntöönpanossa.
- (33) Markkinatulojen ylärajaa olisi sovellettava teknologioihin, joiden marginaalikustannukset ovat markkinatulojen ylärajaa alhaisemmat, kuten tuuli-, aurinko- tai ydinenergiaan tai ruskohiiileen.

- (34) Markkinatulojen ylärajaa ei pitäisi soveltaa teknologioihin, joilla on sähkön tuottamiseen käytettävän polttoaineen hintaan liittyvät korkeat marginaalikustannukset, kuten kaasu- ja kivihiilivoimaloihin, koska niiden toimintakustannukset olisivat huomattavasti markkinatulojen ylärajaa korkeammat ja ylärajan soveltaminen vaarantaisi niiden taloudellisen elinkelpoisuuden. Jotta voidaan säilyttää kannustimet kaasun kulutuksen yleiseen vähentämiseen, markkinatulojen ylärajaa ei pitäisi myöskään soveltaa teknologioihin, jotka kilpailevat suoraan kaasuvoimaloiden kanssa joustavuuden tarjoamiseksi sähköjärjestelmälle ja joista tehdään tarjouksia sähkömarkkinoilla niiden vaihtoehtokustannusten perusteella, kuten kysyntäjousto ja varastointi.
- (35) Markkinatulojen ylärajaa ei pitäisi soveltaa teknologioihin, joissa käytetään maakaasua korvaavia polttoaineina, kuten biometaania, jotta ei vaaranneta olemassa olevien kaasuvoimaloiden muuntamista REPowerEU-ohjelman tavoitteiden mukaisesti.
- (36) Jotta voidaan säilyttää kannustimet innovatiivisten teknologioiden kehittämiseen, markkinatulojen ylärajaa ei pitäisi soveltaa demonstroitihankkeisiin.
- (37) Joissakin jäsenvaltioissa joidenkin tuottajien saamille tuloille on jo asetettu yläraja valtion toimenpiteillä, kuten syöttötariffeilla ja kaksisuuntaisilla hinnanerosopimuksilla. Nämä tuottajat eivät hyödy sähkön hintojen viimeaikaisen nousun aiheuttamasta tulojen kasvusta. Sen vuoksi nykyiset tuottajat, joihin sovelletaan tämäntyyppisiä valtion toimenpiteitä, joita ei ole hyväksytty nykyiseen energiakriisiin vastaamiseksi, olisi jätettävä markkinatulojen ylärajan soveltamisalan ulkopuolelle. Vastaavasti markkinatulojen ylärajaa ei pitäisi soveltaa tuottajiin, joiden markkinatuloihin sovelletaan muita viranomaisten toteuttamia sääntelytoimenpiteitä, joiden puitteissa tuloja siirretään suoraan asiakkaille.

- (37 aa) Markkinatulojen ylärajan tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi tuottajien, välittäjien ja asiaankuuluvien markkinaosapuolten on toimitettava jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille sekä tarvittaessa verkonhaltijoille ja nimitetyille sähkömarkkinaoperaattoreille tarvittavat tiedot. Ottaen huomioon niiden yksittäisten transaktioiden suuren määrän, joiden osalta jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava markkinatulojen ylärajan täytäntöönpano, kyseisten toimivaltaisten viranomaisten olisi voitava käyttää kohtuullisia arvioita ylärajan laskemiseksi.
- (37 ab) Jotta voidaan puuttua tilanteisiin, joissa markkinatulojen ylärajan soveltaminen voi vaikuttaa markkinaosapuolten kannustimiin tarjota tasesähköä tai ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä ja vastakaupankäyntiä, jäsenvaltioiden olisi voitava päättää olla soveltamatta ylärajaa markkinatuloihin, jotka on saatu sähköön myynnistä tasesähkömarkkinoilla tai ajojärjestyksen uudelleenmäärittelystä ja vastakaupankäynnistä maksetuista taloudellisista korvauksista.
- (37 ac) Jotta voidaan ottaa huomioon toimitusvarmuuteen liittyvät huolenaiheet, jäsenvaltioilla olisi oltava mahdollisuus asettaa markkinatulojen yläraja siten, että sähköntuottajat voivat pitää 10 prosenttia ylärajan ylittävistä ylijäämätuloista.
- (37 a) Koska sähköntuotantolaitosten tuotantoyhdistelmä ja kustannusrakenne vaihtelevat suuresti eri jäsenvaltioissa, niiden olisi sallittava pitää voimassa tai ottaa käyttöön kansallisia kriisitoimenpiteitä tietyin edellytyksin.
- (37 b) Jäsenvaltioilla olisi erityisesti jatkossakin oltava mahdollisuus rajoittaa niiden tuottajien tuloja edelleen, joihin unionin laajuista markkinatulojen ylärajaa sovelletaan, ja asettaa kivihielestä tuotetun sähköön myynnistä saataville markkinatuloille erityinen yläraja, koska kivihiehen hinta saattaa olla merkittävästi alhaisempi kuin marginaalisilla teknologioilla tuotetun sähköön hinta joissakin jäsenvaltioissa. Oikeusvarmuuden säilyttämiseksi jäsenvaltioiden olisi myös voitava pitää voimassa tai ottaa käyttöön kansallisia kriisitoimenpiteitä, joilla rajoitetaan muiden kuin niiden tuottajien markkinatuloja, joihin sovelletaan unionin laajuista tulokattoa.

- (37 c) Toimitusvarmuuteen liittyvien riskien ehkäisemiseksi jäsenvaltioiden olisi voitava asettaa korkeampi markkinatulojen yläraja tuottajille, joihin muutoin sovellettaisiin unionin laajuista ylärajaa, kun niiden investointi- ja toimintakustannukset ovat korkeammat kuin unionin laajuinen yläraja.
- (37 d) Tarjousalueiden välisten kauppavirtojen kasvu, joka johtuu kriisiin liittyvistä suurista hintaeroista näiden alueiden välillä, on kasvattanut pullonkaulatuloja huomattavasti joissakin jäsenvaltioissa. Pullonkaulatulot olisi edelleen jaettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943¹ 19 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen etusijalla olevien tavoitteiden mukaisesti. Jäsenvaltioille olisi kuitenkin poikkeuksellisesti annettava asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja sääntelyviranomaisten valvonnassa mahdollisuus jakaa jäljellä olevat ylijäämätulot suoraan sähkön loppukäyttäjille sen sijaan, että ne käyttäisivät niitä yksinomaan mainitun asetuksen 19 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuihin tarkoituksiin.
- (38) Kun otetaan huomioon, että kaikki jäsenvaltiot eivät voi tukea loppuasiakkaitaan samassa määrin soveltamalla markkinatulojen ylärajaa, koska ne ovat riippuvaisia sähkön tuonnista muista maista, on tarpeen, että jäsenvaltioilla, joissa sähkön nettotuonti on vähintään 100 prosenttia, on mahdollisuus tehdä sopimuksia ylijäämätulojen jakamisesta suurimman viejämään kanssa yhteisvastuun hengessä. Tällaisissa yhteisvastuusopimuksissa kannustetaan myös erityisesti ottamaan huomioon epätasapainoiset kauppasuhteet.

---

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/943, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoista (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 54).

- (39) Sähköalan kaupalliset menettelyt ja kauppatavat sekä sääntelykehys eroavat huomattavasti fossiilisten polttoaineiden alasta. Koska markkinatulojen yläraja pyrkii jäljittelemään markkinatulosta, jota tuottajat olisivat voineet odottaa, jos maailmanlaajuiset toimitusketjut toimisivat normaalisti ilman helmikuussa 2022 alkaneita kaasun toimitushäiriöitä, sähköntuottajia koskevaa toimenpidettä on tarpeen soveltaa sähköntuotannosta saataviin tuloihin. Väliaikainen solidaarisuusmaksu puolestaan kohdistuu raakaöljy-, maakaasu-, hiili- ja jalostamoaloilla toimivien yritysten kannattavuuteen, joka on huomattavasti parantunut aiempiin vuosiin verrattuna, joten sitä on tarpeen soveltaa näiden yritysten voittoihin.
- (40) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että markkinatulojen ylärajan soveltamisesta sähköalalla saatavat ylijäämätulot siirretään sähkön loppuasiakkaille poikkeuksellisen korkeiden sähkönhintojen vaikutuksen lieventämiseksi. Ylijäämätulot olisi kohdennettava asiakkaille, mukaan lukien sekä kotitaloudet että yritykset, joihin sähkön korkeat hinnat vaikuttavat erityisen voimakkaasti. Ilman ehdotettuja toimenpiteitä vaarana on, että vain vauraammilla jäsenvaltioilla on resursseja suojella kuluttajiaan, mikä johtaisi vakaviin vääristymiin sisämarkkinoilla.
- (41) Tulokatosta saatavat tulot auttavat jäsenvaltioita rahoittamaan toimenpiteitä kuten tulonsiirrot, hyvitykset laskuista, toimittajille maksettavat korvaukset alihintaan tehdyistä toimituksista sekä investoinnit, jotka johtaisivat erityisesti fossiilisista polttoaineista tuotetun sähkön kulutuksen rakenteelliseen vähenemiseen. Kun tukea myönnetään muille kuin kotitalousasiakkaille, niiden olisi pyrittävä investoimaan hiilestä irtautumiseen liittyviin teknologioihin, mukaan lukien uusiutuvat energialähteet, esimerkiksi sähkönhankintasopimukseen tai uusiutuvien energialähteiden tuotantoon tehtävien suorien investointien avulla, tai tehtävä investointeja energiatehokkuuteen.

- (42) Sähkötoimitusten hinnoitteluun liittyvät julkiset toimet ovat periaatteessa markkinoita vääristävä toimenpide. Tällaiset toimenpiteet voidaan näin ollen toteuttaa ainoastaan julkisen palvelun velvoitteina, ja niihin olisi sovellettava erityisiä edellytyksiä. Tällä hetkellä säännellyt hinnat ovat direktiivin (EU) 2019/944 mukaan mahdollisia kotitalouksille ja mikroyrityksille, ja ne voivat olla kustannuksia alhaisemmat energiaköyhille ja heikossa asemassa oleville asiakkaille. Koska sähkön hinnat nousevat tällä hetkellä poikkeuksellisesti, niiden toimenpiteiden valikoimaa, jotka jäsenvaltioilla on käytettävissään kuluttajien tukemiseksi, olisi kuitenkin väliaikaisesti laajennettava antamalla mahdollisuus ulottaa säännellyt hinnat pk-yrityksiin ja sallimalla kustannuksia alhaisemmat säännellyt hinnat. Tällainen laajennus voitaisiin rahoittaa markkinatulojen ylärajalla.
- (43) On tärkeää, että jos säännellyt vähittäishinnat alittavat kustannukset, niillä ei syrjitä toimittajia tai aiheuteta niille kohtuuttomia kustannuksia. Toimittajien olisi sen vuoksi saatava kohtuullinen korvaus kustannuksista, joita niille aiheutuu säännellyillä hinnoilla tehdyistä toimituksista, sanotun kuitenkin rajoittamatta valtioneukisääntöjen soveltamista. Kustannuksia alhaisemmista säännellyistä hinnoista aiheutuvat kustannukset olisi rahoitettava markkinatulojen ylärajan soveltamisesta saaduilla tuloilla. Jotta vältetään se, että nämä toimenpiteet lisäävät sähkön kysyntää, ja samalla täytetään kuluttajien energiatarpeet, kustannuksia alhaisempien säänneltyjen hintojen olisi katettava vain rajallinen määrä kulutusta. Tämän asetuksen ei pitäisi vaikuttaa toimituksista viime kädessä vastaavaa tahoa koskeviin järjestelmiin eikä jäsenvaltioiden tekemään toimituksista viime kädessä vastaavan tahon valintaan.
- (44) Unionin yhtiöt ja kiinteät toimipaikat, jotka tuottavat vähintään 75 prosenttia liikevaihdosta raakaöljy-, maakaasu-, hiili- ja jalostamoaloilla, ovat ilman oleellisia muutoksia kustannusrakenteessaan ja investointejaan lisäämättä saaneet huomattavia ylimääräisiä voittoja sodan aiheuttamien äkillisten ja ennalta arvaamattomien olosuhteiden, energian tarjonnan vähenemisen ja ennätyksellisen korkeiden lämpötilojen aiheuttaman kysynnän kasvun vuoksi.

- (45) Väliaikaisen solidaarisuusmaksun olisi toimittava uudelleenjakotoimenpiteenä, jolla varmistetaan, että asianomaiset yhtiöt, jotka ovat saaneet odottamattomien olosuhteiden vuoksi ylimääräisiä voittoja, osallistuvat samassa suhteessa energiakriisin lieventämiseen sisämarkkinoilla.
- (46) Väliaikaisen solidaarisuusmaksun laskentaperusteena ovat raakaöljy-, maakaasu-, hiili- ja jalostamoaloilla toimivien yhtiöiden ja kiinteiden toimipaikkojen, joiden verotuksellinen kotipaikka on EU:ssa, siten kuin se on määritelty kahdenvälisissä sopimuksissa tai jäsenvaltioiden kansallisissa verolaeissa, verotettavat voitot 1 päivänä tammikuuta 2022 tai sen jälkeen alkavana tilikautena ja/tai 1 päivänä tammikuuta 2023 tai sen jälkeen alkavana tilikautena tilikausien koko kestoalta. Jäsenvaltioiden, jotka verottavat ainoastaan yritysten jakamia voittoja, olisi sovellettava väliaikaista solidaarisuusmaksua laskettuihin voittoihin niiden jakamisesta riippumatta. Tilikausi määräytyy jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti voimassa olevien sääntöjen perusteella.
- (47) Solidaarisuusmaksua olisi sovellettava ainoastaan vuoden 2022 ja/tai vuoden 2023 voittoihin, jotka ovat yli 20 prosenttia suuremmat kuin niiden verotettavien voittojen keskiarvo, jotka ovat syntyneet 1 päivänä tammikuuta 2018 tai sen jälkeen alkaneina (alkavina) neljänä tilikautena.
- (48) Tällä lähestymistavalla varmistettaisiin, että asianomaiset yhtiöt ja kiinteät toimipaikat voivat käyttää voittomarginaalin kyseisen osan, joka ei johdu Ukrainassa meneillään olevan laittoman sodan aiheuttamista energiamarkkinoiden ennakoimattomista muutoksista, tuleviin investointeihin tai rahoitusvakautensa varmistamiseen meneillään olevan energiakriisin aikana, myös energiantensiivisten teollisuudenalojen osalta. Tällä laskentaperustan määrittämistavalla varmistettaisiin, että solidaarisuusmaksu on oikeasuhteinen eri jäsenvaltioissa. Samalla vähimmäismaksuosuuden asettamisen olisi varmistettava, että solidaarisuusmaksu on sekä oikeudenmukainen että oikeasuhteinen. Jäsenvaltioiden olisi voitava vapaasti soveltaa solidaarisuusmaksuunsa maksuosuutta, joka on suurempi kuin 33 prosenttia. Tällaiset jäsenvaltiot voisivat siten asettaa parhaaksi katsomansa maksuosuuden, jota ne pitävät kansallisten oikeusjärjestelmiensä mukaisesti hyväksyttävänä ja asianmukaisena.

- (48a) Jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet tässä asetuksessa säädetyn solidaarisuusmaksun täysimääräisen soveltamisen varmistamiseksi, ja ne voisivat huolehtia tarvittavien muutosten tekemisestä kansalliseen lainsäädäntöön, erityisesti solidaarisuusmaksun oikea-aikaisen keräämisen varmistamiseksi muun muassa niiden nettotulojen perusteella, joista solidaarisuusmaksu voidaan kuitata, solidaarisuusmaksun vähennyskelpoisuuden tai -kelvottomuuden ratkaisemiseksi tai aikaisempien tilikausien häviöiden käsittelytavan ratkaisemiseksi, lyhennettyjen tilikausien johdonmukaiseksi käsittelemiseksi vuosina 2022 ja/tai 2023 perustettujen yhtiöiden taikka liiketoiminnan uudelleenjärjestelyn tai sulautumisten osalta sekä solidaarisuusmaksun laskemiseksi.
- (49) Solidaarisuusmaksua olisi käytettävä i) energian loppuasiakkaille, ja erityisesti heikossa asemassa oleville kotitalouksille suunnattuihin taloudellisiin tukitoimenpiteisiin, korkeiden energianhintojen vaikutusten lieventämiseksi; ii) taloudellisiin tukitoimenpiteisiin energiankulutuksen vähentämiseksi; iii) taloudellisiin tukitoimenpiteisiin yhtiöiden tukemiseksi energiantensiivisillä teollisuudenaloilla; ja iv) taloudellisiin tukitoimenpiteisiin unionin energiaomavaraisuuden kehittämiseksi. Jäsenvaltioiden olisi myös voitava osoittaa osa väliaikaisen solidaarisuusmaksun tuotosta yhteiseen rahoitukseen. Kyseiset toimenpiteet edellyttävät huomattavaa joustoa jäsenvaltioiden talousarvioprosessien ottamiseksi huomioon.
- (50) Tuottojen käyttö näihin tarkoituksiin heijastaa solidaarisuusmaksun poikkeuksellista luonnetta toimenpiteenä, jolla pyritään vähentämään ja lieventämään energiakriisin haitallisia vaikutuksia kotitalouksille ja yrityksille kaikkialla unionissa, kun tavoitteena on suojella sisämarkkinoita ja ehkäistä niiden suuremman pirstaloitumisen riski. Energian hintojen jyrkkä nousu vaikuttaa kaikkiin jäsenvaltioihin. Koska energialähteiden yhdistelmissä on eroja, vaikutukset eivät kuitenkaan kohdistu kaikkiin jäsenvaltioihin samalla tavalla eikä niillä kaikilla ole samaa julkisen talouden liikkumavaraa toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä heikossa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseksi. Ilman solidaarisuusmaksun kaltaista eurooppalaista toimenpidettä on olemassa suuri riski sisämarkkinoiden häiriintymisestä ja hajanaisuuden lisääntymisestä, mikä olisi haitallista kaikille jäsenvaltioille, kun otetaan huomioon energiamarkkinoiden ja arvoketjujen integroituminen. Energiaköyhyyden torjuminen ja energiakriisin sosiaalisiin seurauksiin puuttuminen, erityisesti työntekijöiden suojelemiseksi alttiilla teollisuudenaloilla, kuuluvat myös jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun piiriin. Jotta solidaarisuusmaksulla olisi mahdollisimman suuri vaikutus, sen tuotot olisi käytettävä koordinoitusti ja/tai EU:n rahoitusvälineiden kautta yhteisvastuun hengessä.

- (51) Jäsenvaltioiden olisi erityisesti kohdennettava taloudellisia tukitoimenpiteitä heikossa asemassa oleviin kotitalouksiin ja yrityksiin, joihin energian jyrkkä hinnannousu vaikuttaa eniten. Näin säilytettäisiin hintakannustin vähentää energian kysyntää ja säästää energiaa. Toimenpiteen kohdentamisella heikossa asemassa oleviin ja likviditeettiongelmista kärsiviin kotitalouksiin olisi myös myönteinen vaikutus kokonaiskulutukseen (ehkäisemällä muihin kuin energiahyödykkeisiin liittyvien menojen liiallista syrjäyttämistä), kun otetaan huomioon tämän kotitalouksien ryhmän korkea kulutusalttius. Lisäksi tuotot olisi käytettävä energiankulutuksen vähentämiseen. Tältä osin tuotot olisi käytettävä esimerkiksi kysynnän vähentämistä koskeviin huutokauppoihin tai tarjouskilpailujärjestelmiin, energian loppuasiakkaiden energianhankintakustannusten alentamiseen tiettyjen kulutusmäärien osalta tai energian loppukäyttäjien, sekä heikossa asemassa olevien kotitalouksien että yritysten, uusiutuviin energialähteisiin, energiatehokkuuteen tai muihin hiilestä irtautumisen teknologioihin tekemien investointien edistämiseen. Solidaarisuusmaksusta saatavat tuotot olisi käytettävä myös energiaintensiivisten teollisuudenalojen ja näistä teollisuudenaloista riippuvaisten alueiden taloudelliseen tukemiseen. Energiaintensiivisten teollisuudenalojen kustannukset nousevat voimakkaasti energian hintojen nousun vuoksi, esimerkiksi lannoiteteollisuudessa. Taloudellisten tukitoimenpiteiden ehdoksi olisi asetettava investoinnit uusiutuviin energialähteisiin, energiatehokkuuteen tai muihin hiilestä irtautumisen teknologioihin. Lisäksi toimenpiteitä, joilla autetaan lisäämään unionin riippumattomuutta energia-alalla, olisi tuettava REPowerEU-tiedonannossa asetettujen tavoitteiden mukaisilla investoinneilla, erityisesti kun on kyse hankkeista, joilla on rajatylittävä ulottuvuus.
- (52) Jäsenvaltiot voisivat myös päättää osoittaa osan solidaarisuusmaksusta saatavasta tuotosta sellaisten toimenpiteiden yhteiseen rahoitukseen, joiden tarkoituksena on vähentää energiakriisin haitallisia vaikutuksia, mukaan lukien tuki työsuojeluun sekä työvoiman uudelleen- ja täydennyskoulutukseen, tai edistää investointeja energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan, myös rajatylittävissä hankkeissa. Yhteinen rahoitus kattaa sekä hankeperusteisen kustannusten jakamisen jäsenvaltioiden kesken että rahoituksen kanavoinnin jonkin unionin välineen kautta sillä perusteella, että jäsenvaltiot sitovat tuloja vapaaehtoisesti unionin talousarvioon yhteisvastuun hengessä.

- (53) Säännöllinen ja tehokas seuranta ja raportointi komissiolle on olennaisen tärkeää, jotta voidaan arvioida, miten jäsenvaltiot ovat edistyneet kysynnän vähentämistavoitteiden saavuttamisessa, markkinatulojen ylärajan täytäntöönpanossa, ylijäämätulojen käytössä ja säänneltyjen hintojen soveltamisessa.
- (54) Jäsenvaltioiden olisi raportoitava komissiolle solidaarisuusmaksun soveltamisesta omilla alueillaan sekä mahdollisista muutoksista, joita ne ovat tehneet kansallisiin oikeuskehyksiinsä tämän vuoksi, mukaan lukien uusi lainsäädäntö, jota solidaarisuusmaksun johdonmukainen kansallinen täytäntöönpano mahdollisesti edellyttää.
- (55) Jäsenvaltioiden olisi myös raportoitava solidaarisuusmaksusta saatujen tuottojen käytöstä. Tällä pyritään erityisesti varmistamaan, että jäsenvaltiot käyttävät tuotot tässä asetuksessa säädettyihin tarkoituksiin.
- (55a) Jäsenvaltioiden olisi sovellettava tässä asetuksessa vahvistettua solidaarisuusmaksua omilla alueillaan, elleivät ne ole säätäneet vastaavia kansallisia toimenpiteitä. Kansallisen toimenpiteen tavoitteen olisi katsottava vastaavan tässä asetuksessa vahvistetun solidaarisuusmaksun kokonaistavoitetta, jos sillä edistetään energian kohtuuhintaisuutta. Kansalliseen toimenpiteeseen olisi katsottava sovellettavan vastaavia sääntöjä kuin solidaarisuusmaksuun, jos se kattaa raakaöljy-, maakaasu-, hiili- tai jalostamoalojen toiminnan, jos siinä määritellään laskentaperuste, jos siinä säädetään maksuosuudesta ja jos siinä varmistetaan, että kansallisen toimenpiteen tuotot käytetään vastaaviin tarkoituksiin kuin solidaarisuusmaksun tuotot.
- (56) Solidaarisuusmaksun ja sitä koskevan unionin oikeudellisen kehyksen olisi oltava luonteeltaan väliaikaisia, jotta voidaan puuttua unionissa syntyneeseen poikkeukselliseen ja kiireelliseen tilanteeseen, joka liittyy energian hintojen jyrkkään nousuun. Solidaarisuusmaksua olisi sovellettava vuonna 2022 ja/tai vuonna 2023 syntyviin ylimääräisiin voittoihin, jotta voidaan puuttua meneillään olevan energiakriisin kotitalouksille ja yrityksille aiheuttamiin haitallisiin vaikutuksiin ja lieventää niitä. Solidaarisuusmaksun soveltamisen koko tilikauteen pitäisi mahdollistaa kyseisen kauden ylisuurten voittojen käytön yleisen edun mukaisesti energiakriisien seurausten lieventämiseen, samalla kun jätetään asianomaisille yrityksille asianmukainen osa voitoista.

- (57) Solidaarisuusmaksua olisi sovellettava ainoastaan tilikauteen 2022 ja/tai tilikauteen 2023. Kun kansallisilla viranomaisilla on käsitys solidaarisuusmaksujen keräämisestä, komission olisi tarkasteltava tilannetta uudelleen 15 päivään lokakuuta 2023 ja 15 päivään lokakuuta 2024 mennessä ja toimitettava neuvostolle kertomus.
- (58) Jos jollakin jäsenvaltiolla on vaikeuksia asetuksen ja erityisesti väliaikaisen solidaarisuusmaksun soveltamisessa, sen olisi tarvittaessa kuultava Euroopan komissiota Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 4 artiklan mukaisesti.
- (58 a) Kypros ja Malta eivät omien erityispiirteidensä vuoksi sovelta unionin energiamarkkinasäännöstöä täysimääräisesti. Kypros on täysin eristäytynyt Euroopan laajuisista energiaverkoista, kun taas Maltalla on vain rajallinen yhteenliitännä. Koska näiden jäsenvaltioiden osalta sovelletulla eriytettyllä toimintatavalla on vain rajallinen vaikutus energian sisämarkkinoihin, Kyproksen ja Maltan olisi voitava soveltaa vapaaehtoisesti säännöksiä, jotka liittyvät niiden sähkön kokonaiskulutuksen vähentämiseen huipputunteina ja markkinatulojen ylärajaan. Lisäksi, jos Kypros päättää soveltaa markkinatulojen ylärajaa koskevia säännöksiä, sen ei olisi sovellettava kyseistä ylärajaa raakaöljytuotteilla tuotettuun sähköön, jotta varmistetaan sen sähköjärjestelmän vakaus.
- (59) Kaasun hintojen epävakaous aiheuttaa vaikeuksia sähköfutuuri-markkinoilla toimiville energia-alan yrityksille, erityisesti sopivien vakuuksien saamisessa. Komissio arvioi yhteistyössä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen ja Euroopan pankkiviranomaisen kanssa vakuuskelpoisuuteen ja marginaaleihin liittyviä kysymyksiä sekä mahdollisia tapoja rajoittaa liiallista päivänsisäistä volatiliteettia.
- (60) Lisäksi tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat johdonmukaisia pitkän aikavälin markkinarakennetta koskevan komission täydentävän ja käynnissä olevan työn kanssa, josta ilmoitettiin 18 päivänä toukokuuta 2022 annetun RepowerEU-suunnitelman yhteydessä annetussa tiedonannossa energiamarkkinoiden lyhyen aikavälin toimenpiteistä ja sähkömarkkinoiden rakenteen pitkän aikavälin parannuksista.

- (61) Kun otetaan huomioon energiakriisin laajuus, sen sosiaalisten, taloudellisten ja rahoituksellisten vaikutusten taso sekä tarve toimia mahdollisimman pian, tämän asetuksen olisi tultava voimaan kiireellisesti sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.
- (62) Kun otetaan huomioon tässä asetuksessa säädettyjen toimenpiteiden poikkeuksellinen luonne ja tarve soveltaa niitä erityisesti talvikaudella 2022–23, tätä asetusta olisi sovellettava vuoden ajan sen voimaantulosta.
- (63) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita, vaan ne voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla; sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

KOHDE JA MÄÄRITELMÄT

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

Tässä asetuksessa vahvistetaan hätätoimenpiteet, joilla lievennetään korkeiden energianhintojen vaikutuksia poikkeuksellisten, kohdennettujen ja ajallisesti rajoitettujen toimenpiteiden avulla. Näillä toimenpiteillä pyritään vähentämään sähkönkulutusta, ottamaan käyttöön yläraja tiettyjen tuottajien sähköntuotannosta saamille markkinatuloille ja jakamaan ne uudelleen loppuasiakkaille kohdennetulla tavalla, jotta jäsenvaltiot voivat soveltaa julkisia toimia kotitalouksille ja pienille ja keskisuurille yrityksille toimitettavan sähkön hinnoitteluun, sekä vahvistamaan säännöt, jotka koskevat väliaikaista solidaarisuusmaksua sellaisille unionin yhtiöille ja kiinteille toimipaikoille, jotka toimivat pääasiassa raakaöljy-, maakaasu-, hiili- ja jalostamoaloilla, jotta voidaan edistää energian kohtuuhintaisuutta kotitalouksien ja yritysten kannalta.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa sovelletaan direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklassa ja asetuksen (EU) 2019/943 2 artiklassa vahvistettuja määritelmiä. Lisäksi tässä asetuksessa tarkoitetaan

- 1) 'pienellä ja keskisuurella yrityksellä' tai 'pk-yrityksellä' komission suosituksen 2003/361/EY¹ liitteessä olevassa 2 artiklassa määriteltyä yritystä;
- 2) 'sähkön kokonaiskulutuksella' sähkön kokonaistoimituksia jäsenvaltion alueella tapahtuvaa toimintaa varten;
- 3) 'viitejaksolla' tämän asetuksen voimaantulopäivää edeltävien viiden peräkkäisen vuoden 1 päivän marraskuuta ja 31 päivän maaliskuuta välistä ajanjaksoa, alkaen 1 päivän marraskuuta 2017 ja 31 päivän maaliskuuta 2018 välisestä jaksosta;
- 4) 'huipputunneilla' niitä yksittäisiä päivän tunteja, joina siirtoverkonhaltijoiden ja tapauksen mukaan nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden ennusteiden perusteella sähkön seuraavan päivän tukkuhintojen odotetaan olevan korkeimmat, sähkön kokonaiskulutuksen odotetaan olevan suurin tai muista lähteistä kuin uusiutuvista lähteistä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001² 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun sähkön kokonaiskulutuksen odotetaan olevan suurin;

---

¹ Komission suositus 2003/361/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2003, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82).

- 5) 'markkinatuloilla' realisoituneita tuloja, joita tuottaja saa vastineeksi sähkön myynnistä ja toimittamisesta unionissa, riippumatta siitä, missä sopimusmuodossa tällainen vaihto tapahtuu, mukaan lukien sähkönhankintasopimukset ja muut suojausmenpiteet sähkön tukkumarkkinoiden vaihteluiden varalle, mutta lukuun ottamatta jäsenvaltioiden myöntämää tukea;
- 6) 'selvityksellä' maksua, joka suoritetaan ja vastaanotetaan vastapuolten välillä vastineena sähkön toimituksesta ja vastaanottamisesta tapauksen mukaan vastapuolten yhden tai useamman selvitystransaktion mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi;
- 7) 'toimivaltaisella viranomaisella' Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/941¹ 2 artiklan 11 kohdassa määriteltyä viranomaista;
- 7 a) 'välittäjillä' yrityksiä sähkön tukkumarkkinoilla sellaisissa jäsenvaltioissa, jotka ovat saaria, joita ei ole kytketty muihin jäsenvaltioihin, ja joissa käytetään yksikkökohtaisia tarjouksia, kun sääntelyviranomainen on antanut tällaiselle yritykselle luvan osallistua markkinoille tuottajan puolesta, lukuun ottamatta yrityksiä, jotka siirtävät ylijäämätulot suoraan loppuasiakkaille;
- 8) 'ylijäämätuloilla' tuottajien sähkön megawattituntia kohti saamien markkinatulojen ja sähkön markkinatulojen ylärajan, joka on 180 euroa megawattitunnilta, välistä positiivista erotusta;
- 9) 'jätteellä' mitä tahansa ainetta tai esinettä, jonka haltija hävittää tai aikoo hävittää tai on velvollinen hävittämään siten kuin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY² 3 artiklan 1 kohdassa määritellään;

---

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/941, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 1).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta (EUVL L 312, 22.11.2008, s. 3).

- 10) 'nettoriippuvuudella tuonnista' sähkön kokonaistuonnin ja sähkön kokonaisviennin välistä erotusta 1 päivän tammikuuta 2021 ja 31 päivän joulukuuta 2021 välisenä aikana prosenttiosuutena sähkön kokonaistuotannosta jäsenvaltiossa;
- 11) 'tilikaudella' verovuotta, kalenterivuotta tai muuta kansallisessa lainsäädännössä määriteltä verotuksen kannalta merkityksellistä ajanjaksoa;
- 12) 'asiakkaalla' tukku- tai loppuasiakasta;
- 13) 'energian loppuasiakkaalla' asiakasta, joka hankkii energiaa omaan käyttöön;
- 14) 'sähkön loppuasiakkaalla' asiakasta, joka hankkii sähköä omaan käyttöön;
- 17) 'raakaöljy-, maakaasu-, hiili- ja jalostamoaloilla toimivilla unionin yhtiöillä ja kiinteillä toimipaikoilla' unionin yhtiöitä tai kiinteitä toimipaikkoja, jotka tuottavat vähintään 75 prosenttia liikevaihdostaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1893/2006 tarkoitetusta taloudellisesta toiminnasta öljyn talteenoton, porauksen, jalostuksen tai koksituotteiden valmistuksen alalla¹;
- 18) 'unionin yhtiöllä' jäsenvaltion yhtiötä, jolla katsotaan kyseisen jäsenvaltion verolainsäädännön mukaan olevan verotuksellinen kotipaikka kyseisessä jäsenvaltiossa ja jolla ei kolmannen valtion kanssa tehdyn kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan sopimuksen mukaan katsota olevan verotuksellista kotipaikkaa unionin ulkopuolella;
- 19) 'kiinteällä toimipaikalla' jäsenvaltiossa sijaitsevaa pysyvää liikepaikkaa, jonka kautta toisessa valtiossa sijaitsevan yhtiön liiketoimintaa osaksi tai kokonaan harjoitetaan, edellyttäen, että kyseisen liikepaikan voitot ovat veronalaisia sijaintijäsenvaltiossa;

---

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1893/2006, annettu 20 päivänä joulukuuta 2006, tilastollisen toimialaluokituksen NACE Rev. 2 vahvistamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3037/90 ja tiettyjen eri tilastoaloja koskevien yhteisön asetusten muuttamisesta (EUVL L 393, 30.12.2006, s. 1).

- 20) 'ylimääräisillä voitoilla' tilikaudella 2022 ja/tai tilikaudella 2023 ja näiden tilikausien koko keston aikana kansallisten verosääntöjen mukaisesti määritettyjä raakaöljy-, maakaasu-, hiili- ja jalostamoaloilla toimivien unionin yhtiöiden ja kiinteiden toimipaikkojen tasolla harjoitetusta toiminnasta kertyneitä verotettavia voittoja, jotka ovat yli 20 prosenttia suuremmat kuin niiden verotettavien voittojen keskiarvo, jotka ovat syntyneet 1 päivänä tammikuuta 2018 tai sen jälkeen alkaneina (alkavina) neljänä tilikautena;
- 21) 'solidaarisuusmaksulla' väliaikaista toimenpidettä, jonka tarkoituksena on puuttua raakaöljy-, maakaasu-, hiili- ja jalostamoaloilla toimivien unionin yhtiöiden ja kiinteiden toimipaikkojen ylimääräisiin voittoihin, jotta voidaan lieventää energiamarkkinoiden poikkeuksellista hintakehitystä jäsenvaltioiden, kuluttajien ja yritysten kannalta;
- 22) 'ylimääräisillä pullonkaulatuloilla' jäännöstuloja, jotka jäävät käyttämättä sen jälkeen, kun pullonkaulatulot on jaettu asetuksen (EU) 2019/943 19 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen etusijalla olevien tavoitteiden mukaisesti;
- 23) 'säädetyllä vastaavalla kansallisella toimenpiteellä' jäsenvaltion 31 päivään joulukuuta 2022 mennessä hyväksymää ja julkaisemaa lakia, asetusta tai hallinnollista toimenpidettä, jolla edistetään energian kohtuuhintaisuutta.

II LUKU

SÄHKÖMARKKINOITA KOSKEVAT TOIMENPITEET

1 jakso

Kysynnän vähentäminen

3 artikla

Sähkön kokonaiskulutuksen vähentäminen

1. Jäsenvaltioiden on pyrittävä toteuttamaan toimenpiteitä, joilla ne vähentävät sähkön kuukausittaista kokonaiskulutustaan 10 prosentilla verrattuna sähkön kokonaiskulutuksen keskiarvoon viitejakson vastaavina kuukausina.
2. Laskiessaan sähkön kokonaiskulutuksen vähennystä jäsenvaltiot voivat ottaa huomioon sähkön kokonaiskulutuksen kasvun, joka on seurausta kaasun kysynnän vähentämistavoitteiden saavuttamisesta ja yleisistä sähköistämistoimista fossiilisten polttoaineiden poistamiseksi asteittain.

4 artikla

Sähkön kokonaiskulutuksen vähentäminen huipputunteina

1. Kunkin jäsenvaltion on määritettävä huipputunnit, jotka vastaavat yhteensä vähintään 10:tä prosenttia kaikista tunneista 1 päivän joulukuuta 2022 ja 31 päivän maaliskuuta 2023 välisenä aikana.

2. Kunkin jäsenvaltion on vähennettävä sähkön kokonaiskulutustaan määritettyjen huipputuntien aikana. Määritettyjen huipputuntien aikana saavutetun vähennyksen on oltava keskimäärin vähintään 5 prosenttia tuntia kohti. Vähennystavoite lasketaan määritettyjen huipputuntien todellisen sähkön kokonaiskulutuksen ja siirtoverkonhaltijoiden tapauksen mukaan yhteistyössä sääntelyviranomaisen kanssa ennakoiman sähkön kokonaiskulutuksen välisenä erotuksena ottamatta huomioon tässä artiklassa asetetun tavoitteen saavuttamiseksi käyttöön otettujen toimenpiteiden vaikutusta. Siirtoverkonhaltijoiden ennusteisiin voi sisältyä viitejaksoa koskevia aiempia tietoja.
3. Jäsenvaltiot voivat päättää muusta kuin 1 kohdassa säädetystä prosenttiosuudesta huipputunteja, kunhan vähintään kolme prosenttia huipputunneista katetaan ja kunhan huipputuntien aikana säästetään vähintään yhtä paljon energiaa kuin olisi säästetty sovellettaessa 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyjä parametreja.

5 artikla

Toimenpiteet kysynnän vähentämiseksi

Jäsenvaltiot voivat valita asianmukaiset toimenpiteet sähkön kokonaiskulutuksen vähentämiseksi 3 ja 4 artiklassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, mukaan lukien jo voimassa olevien kansallisten toimenpiteiden jatkaminen. Toimenpiteiden on oltava selkeästi määriteltyjä, avoimia, oikeasuhteisia, kohdennettuja, syrjimättömiä ja todennettavissa olevia, ja niiden on erityisesti täytettävä seuraavat vaatimukset:

- a) jos markkinatulojen lisäksi maksetaan taloudellista korvausta, korvauksen määrä on vahvistettava avoimella kilpailumenettelyllä;

- b) niihin on sisällyttävä taloudellinen korvaus vain silloin, kun tällainen korvaus maksetaan ylimääräisestä sähköstä, jota ei kuluteta, verrattuna kyseisen tunnin odotettuun kulutukseen ilman tarjouskilpailua;
- c) ne eivät väärin kohtuuttomasti kilpailua tai sähkön sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa;
- d) niitä ei saa aiheuttomasti rajoittaa tiettyihin asiakkaisiin tai asiakasryhmiin, mukaan lukien direktiivin (EU) 2019/944 17 artiklan mukaiset aggregaattorit; ja
- e) ne eivät saa tarpeettomasti estää prosessia, jossa fossiilisiin polttoaineisiin perustuvat teknologiat korvataan sähköä käyttävillä teknologioilla.

2 jakso

Markkinatulojen yläraja ja ylijäämätulojen ja ylimääräisten pullonkaulatulojen jakaminen loppuasiakkaille

6 artikla

Markkinatulojen pakollinen yläraja

1. Tuottajien 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista lähteistä tuotetusta sähköstä saamien markkinatulojen yläraja on 180 euroa tuotetun sähkön megawattituntia kohti.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että markkinatulojen yläraja kohdistuu tuottajien ja tapauksen mukaan tuottajien puolesta sähkön tukkumarkkinoille osallistuvien välittäjien kaikkiin markkinatuloihin riippumatta markkinoiden aikavälistä, jolla transaktio toteutetaan, ja siitä, käydäänkö sähkökauppaa kahdenvälisesti vai keskitetyllä markkinapaikalla.

- 2 a. Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön tehokkaita toimenpiteitä tuottajien 2 kohdan mukaisten velvoitteiden kiertämisen ehkäisemiseksi. Niiden on erityisesti varmistettava, että markkinatulojen ylärajaa tosiasiallisesti sovelletaan tapauksissa, joissa tuottajat ovat toisen yrityksen määräysvallassa tai osittain toisen yrityksen omistuksessa, erityisesti kun ne ovat osa vertikaalisesti integroitunutta yritystä.
3. Jäsenvaltioiden on päätettävä, soveltavatko ne markkinatulojen ylärajaa energiakaupan selvityksen yhteydessä vai sen jälkeen.
4. Komissio antaa jäsenvaltioille ohjausta tämän artiklan täytäntöönpanossa.

7 artikla

Markkinatulojen ylärajan soveltaminen sähköntuottajiin

1. Edellä 6 artiklassa säädettyä markkinatulojen ylärajaa sovelletaan markkinatuloihin, jotka saadaan seuraavista lähteistä tuotetun sähkön myynnistä:
- a) tuulivoima;
  - b) aurinkoenergia (aurinkolämpö ja aurinkosähkö);
  - c) geoterminen energia;
  - d) vesivoima ilman tekoallasta;
  - e) biomassapolttoaine (kiinteät tai kaasumaiset biomassapolttoaineet), lukuun ottamatta biometaania;
  - f) jätteet;
  - g) ydinvoima;

- h) ruskohiili;
  - i) raakaöljytuotteet;
  - j) turve.
2. Edellä 6 artiklan 1 kohdassa säädettyä markkinatulojen ylärajaa ei sovelleta demonstroiinkehkeisiin eikä tuottajiin, joiden tuloja tuotetun sähkön megawattituntia kohti on jo rajoitettu sellaisten valtion tai viranomaisten toimenpiteiden seurauksena, joita ei ole hyväksytty 7 a artiklan nojalla.
3. Jäsenvaltiot voivat erityisesti tapauksissa, joissa 6 artiklan 1 kohdassa säädetyn markkinatulojen ylärajan soveltaminen aiheuttaa huomattavaa hallinnollista rasitetta, päättää, että markkinatulojen ylärajaa ei sovelleta tuottajiin, jotka tuottavat sähköä sähköntuotantolaitoksissa, joiden asennettu kapasiteetti on enintään 1 megawattia. Jäsenvaltiot voivat erityisesti tapauksissa, joissa 6 artiklan 1 kohdassa säädetyn markkinatulojen ylärajan soveltaminen aiheuttaa riskin hiilidioksidipäästöjen lisääntymisestä ja uusiutuvan energian tuotannon vähenemisestä, päättää, että markkinatulojen ylärajaa ei sovelleta myös perinteisiä energialähteitä käyttävissä hybridivoimaloissa tuotettuun sähköön.
- 4 a. Jäsenvaltiot voivat päättää, että markkinatulojen ylärajaa ei sovelleta tuloihin, jotka on saatu sähkön myynnistä tasesähkömarkkinoilla tai ajojärjestyksen uudelleenmäärittelystä ja vastakaupankäynnistä maksetuista korvauksista.
- 4 b. Jäsenvaltiot voivat päättää, että markkinatulojen ylärajaa sovelletaan ainoastaan 90 prosenttiin 6 artiklan 1 kohdassa säädetyn ylärajan ylittävistä markkinatuloista.
5. Tuottajien, välittäjien ja asiaankuuluvien markkinaosapuolten sekä tapauksen mukaan siirtoverkonhaltijoiden on toimitettava jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille sekä tarvittaessa verkonhaltijoille ja nimetyille sähkömarkkinaoperaattoreille kaikki 6 artiklan soveltamiseksi tarvittavat tiedot, myös tuotetusta sähköstä ja siihen liittyvistä markkinatuloista riippumatta markkinoiden aikavälistä, jolla transaktio toteutetaan, ja siitä käydäänkö sähkökauppaa kahdenvälisesti, saman yrityksen sisällä vai keskitetyllä markkinapaikalla.

Kansalliset kriisitoimenpiteet

1. Jäsenvaltiot voivat

- a) pitää voimassa tai ottaa käyttöön toimenpiteitä, joilla rajoitetaan edelleen 7 artiklan 1 kohdassa lueteltujen tuottajien markkinatuloja, mukaan lukien mahdollisuus tehdä ero eri teknologioiden välillä, sekä muiden markkinaosapuolten markkinatuloja, mukaan lukien sähkökauppaa käyvät markkinaosapuolet;
- b) asettaa korkeamman markkinatulojen ylärajan tuottajille, jotka tuottavat sähköä 7 artiklan 1 kohdassa luetelluista lähteistä, edellyttäen että niiden investointi- ja toimintakustannukset ylittävät 6 artiklan 1 kohdassa vahvistetun enimmäismäärän;
- c) pitää voimassa tai ottaa käyttöön kansallisia toimenpiteitä, joilla rajoitetaan niiden tuottajien markkinatuloja, jotka tuottavat sähköä muista kuin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista lähteistä;
- d) asettaa erityisen ylärajan kivihiilestä tuotetun sähkön myynnistä saataville markkinatuloille;
- e) soveltaa markkinatulojen ylärajaa muihin kuin 7 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuihin vesivoimalaitoksiin tai pitää voimassa tai ottaa käyttöön toimenpiteitä, joilla rajoitetaan niiden markkinatuloja edelleen, mukaan lukien mahdollisuus tehdä ero eri teknologioiden välillä.

2. Tämän asetuksen säännösten mukaisesti 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevat seuraavat vaatimukset:

- a) niiden on oltava oikeasuhteisia ja syrjimättömiä;
- b) ne eivät saa vaarantaa investointisignaaleja;
- c) niillä on varmistettava, että investointi- ja toimintakustannukset katetaan;

- d) ne eivät saa vääristää sähkön tukkumarkkinoiden toimintaa eivätkä varsinkaan vaikuttaa ajojärjestykseen ja hinnanmuodostukseen tukkumarkkinoilla;
- e) niiden on oltava unionin lainsäädännön mukaisia.

8 a artikla

Alueiden välisen kapasiteetin jakamisesta saatavat ylimääräiset pullonkaulatulot

1. Poiketen pullonkaulatuloja koskevista unionin säännöistä jäsenvaltiot voivat käyttää alueiden välisen kapasiteetin jakamisesta saatavat ylimääräiset pullonkaulatulot sähkön loppuasiakkaita tukevien toimenpiteiden rahoittamiseen 9 artiklan mukaisesti.
2. Ylimääräisten pullonkaulatulojen käytölle 1 kohdan mukaisesti on saatava sääntelyviranomaisen hyväksyntä.
3. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ylimääräisten pullonkaulatulojen käytöstä 1 kohdan mukaisesti kuukauden kuluessa asiaa koskevan kansallisen toimenpiteen hyväksymispäivästä.

9 artikla

Ylijäämätulojen jakaminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki markkinatulojen ylärajan soveltamisesta saatavat ylijäämätulot käytetään kohdennetusti sellaisten sähkön loppuasiakkaita tukevien toimenpiteiden rahoittamiseen, joilla lievennetään korkeiden sähkönhintojen vaikutusta kyseisiin asiakkaisiin.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden on oltava selkeästi määriteltyjä, läpinäkyviä, oikeasuhteisia, syrjimättömiä ja todennettavissa olevia, eivätkä ne saa olla ristiriidassa 3 ja 4 artiklassa säädetyn sähkön kokonaiskulutuksen vähentämisvelvoitteen kanssa.

- 2 a. Jos markkinatulojen ylärajan soveltamisesta jäsenvaltioiden alueella suoraan saadut tulot ja rajatylittävistä sopimuksista välillisesti saadut tulot eivät riitä loppuasiakkaiden tukemiseen asianmukaisella tavalla, jäsenvaltiot voivat käyttää muita soveltuvia keinoja, kuten talousarviovaroja samaan tarkoitukseen ja samoin edellytyksin.
3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi seuraavat:
- a) taloudellisen korvauksen myöntäminen sähkön loppuasiakkaille sähkönkulutuksen vähentämisestä, myös kysynnän vähentämistä koskevien huutokauppojen tai tarjouskilpailujärjestelmien kautta;
  - b) suorat siirrot sähkön loppuasiakkaille, mukaan lukien suhteutetuilla vähennyksillä verkkotariffeihin;
  - c) korvaukset toimittajille, joiden on toimitettava sähköä asiakkaille kustannukset alittavaan hintaan sen seurauksena, että valtio puuttuu hinnoitteluun 12 artiklan mukaisesti;
  - d) sähkön loppuasiakkaiden sähkön hankintakustannusten alentaminen, mukaan lukien rajoitetulle määrälle kulutetusta sähköstä;
  - e) sähkön loppuasiakkaiden investointien edistäminen hiilestä irtautumiseen liittyviin teknologioihin, uusiutuviin energialähteisiin ja energiatehokkuuteen.

10 artikla

Jäsenvaltioiden väliset sopimukset

1. Tilanteissa, joissa jäsenvaltion sähkön nettoriippuvuus tuonnista on vähintään 100 prosenttia, tuojajäsenvaltion ja suurimman viejamaan välillä on tehtävä 1 päivään joulukuuta 2022 mennessä sopimus ylijäämätulojen jakamisesta asianmukaisella tavalla. Kaikki jäsenvaltiot voivat tehdä yhteisvastuun hengessä tällaisia sopimuksia, jotka voivat kattaa myös 7 a artiklan mukaisista kansallisista toimenpiteistä saatavat tulot, mukaan lukien sähkökauppa.
2. Komissio avustaa jäsenvaltioita koko neuvotteluprosessin ajan sekä kannustaa ja helpottaa parhaiden käytäntöjen vaihtoa.

3 jakso

Vähittäiskauppaa koskevat toimenpiteet

11 artikla

Sähkön hinnoitteluun sovellettavien julkisten toimien tilapäinen laajentaminen pieniin ja keskisuuriin yrityksiin

Poiketen siitä, mitä hinnoitteluun sovellettavia julkisia toimia koskevissa unionin säännöissä säädetään, jäsenvaltiot voivat soveltaa julkisia toimia pienten ja keskisuurten yritysten sähköntoimitusten hinnoitteluun. Tällaisten julkisten toimien on

- a) otettava huomioon edunsaajan vuotuinen kulutus viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana ja säilytettävä kannustin kysynnän vähentämiseen;
- b) täytettävä direktiivin (EU) 2019/944 5 artiklan 4 ja 7 kohdassa vahvistetut edellytykset;
- c) tarvittaessa täytettävä tämän asetuksen 12 artiklassa vahvistetut edellytykset.

12 artikla

Tilapäinen mahdollisuus asettaa sähkön hinnat kustannuksia alhaisemmiksi

Poiketen siitä, mitä hinnoitteluun sovellettavia julkisia toimia koskevissa unionin säännöissä säädetään, kun jäsenvaltiot soveltavat sähköntoimitusten hinnoitteluun julkisia toimia direktiivin (EU) 2019/944 5 artiklan 6 kohdan tai tämän asetuksen 11 artiklan mukaisesti, ne voivat poikkeuksellisesti ja väliaikaisesti asettaa sähköntoimitukselle hinnan, joka on kustannuksia alhaisempi, edellyttäen, että kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) toimenpide kattaa rajallisen määrän kulutusta ja säilyttää kannustimen kysynnän vähentämiseen;
- b) toimittajien välillä ei esiinny syrjintää;
- c) toimittajat saavat korvauksen siitä, että toimitukset alittavat kustannukset; ja
- d) kaikki toimittajat voivat tehdä tarjouksia kustannuksia alhaisempaan sähköntoimituksen hintaan samoin perustein.

III LUKU

RAAKAÖLJY-, HIILI-, MAAKAASU- JA JALOSTAMOALOJA KOSKEVA TOIMENPIDE

13 artikla

Tuki energian loppuasiakkaille pakollisen väliaikaisen solidaarisuusmaksun kautta

1. Raakaöljy-, maakaasu-, hiili- ja jalostamoalojen toiminnasta kertyviin ylimääräisiin voittoihin sovelletaan väliaikaista solidaarisuusmaksua, elleivät jäsenvaltiot ole säätäneet vastaavia kansallisia toimenpiteitä.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että säädetyillä vastaavilla kansallisilla toimenpiteillä on samankaltaiset tavoitteet kuin tämän asetuksen mukaisella väliaikaisella solidaarisuusmaksulla, niihin sovelletaan samankaltaisia sääntöjä kuin tämän asetuksen mukaiseen väliaikaiseen solidaarisuusmaksuun ja ne tuottavat solidaarisuusmaksun arvioituja tuottoja vastaavat tai korkeammat tuotot.
3. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja julkaistava toimenpiteet 1 kohdassa tarkoitetun pakollisen väliaikaisen solidaarisuusmaksun täytäntöönpanemiseksi viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2022.

14 artikla

Väliaikaisen solidaarisuusmaksun laskentaperuste

Väliaikainen solidaarisuusmaksu raakaöljy-, maakaasu-, hiili- ja jalostamoaloilla toimiville unionin yhtiöille ja kiinteille toimipaikoille, mukaan lukien ne, jotka ovat osa konsernia puhtaasti verotussyistä, lasketaan tilikautena 2022 ja/tai tilikautena 2023 ja näiden tilikausien koko keston aikana kansallisten verosääntöjen mukaisesti määritetyistä verotettavista voitoista, jotka ovat yli 20 prosenttia suuremmat kuin 1 päivänä tammikuuta 2018 tai sen jälkeen alkaneiden (alkavien) neljän tilikauden keskimääräiset verotettavat voitot, siten kuin ne on määritetty kansallisten verosääntöjen mukaisesti. Jos näiden neljän tilikauden keskimääräiset verotettavat voitot ovat negatiivisia, keskimääräiset verotettavat voitot ovat nolla väliaikaisen solidaarisuusmaksun laskemista varten.

15 artikla

Väliaikaisen solidaarisuusmaksun suuruus

1. Väliaikaisen solidaarisuusmaksun on oltava vähintään 33 prosenttia 14 artiklassa tarkoitetusta laskentaperusteesta.
2. Väliaikaista solidaarisuusmaksua sovelletaan jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti sovellettavien säännöllisten verojen ja maksujen lisäksi.

Väliaikaisesta solidaarisuusmaksusta saatavien tuottojen käyttö

1. Jäsenvaltioiden on käytettävä tilapäisestä solidaarisuusmaksusta saadut tuotot siten, että niillä on riittävän oikea-aikainen vaikutus mihin tahansa seuraavista tarkoituksista:
  - a) kohdennetut taloudelliset tukitoimenpiteet energian loppuasiakkaille ja erityisesti heikossa asemassa oleville kotitalouksille korkeiden energiahintojen vaikutusten lieventämiseksi;
  - b) taloudelliset tukitoimenpiteet energian kulutuksen vähentämiseksi esimerkiksi kysynnän vähentämistä koskevien huutokauppojen tai tarjouskilpailujärjestelmien kautta, energian loppuasiakkaiden energianhankintakustannusten alentamiseksi tiettyjen kulutusmäärien osalta tai energian loppuasiakkaiden uusiutuviin energialähteisiin, rakenteellisiin energiatehokkuuden parannuksiin tai muihin hiilestä irtautumisen teknologioihin tekemien investointien edistämiseksi;
  - c) taloudelliset tukitoimenpiteet energiaintensiivisten teollisuudenalojen yritysten tukemiseksi edellyttäen, että niiden ehdoksi asetetaan investoinnit uusiutuviin energialähteisiin, energiatehokkuuteen tai muihin hiilestä irtautumisen teknologioihin;
  - d) taloudelliset tukitoimenpiteet energiaomavaraisuuden kehittämiseksi erityisesti REPowerEU-suunnitelman tavoitteiden mukaisilla investoinneilla, erityisesti hankkeissa, joilla on rajatylittävä ulottuvuus;

- e) jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun hengessä jäsenvaltiot voivat osoittaa osan väliaikaisesta solidaarisuusmaksusta saatavasta tuotosta sellaisten toimenpiteiden yhteiseen rahoitukseen, joilla pyritään vähentämään energiakriisin haitallisia vaikutuksia, mukaan lukien tuki työsuhdesuojeluun sekä työvoiman uudelleen- ja täydennyskoulutukseen, tai edistämään investointeja energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan, myös rajatylittävissä hankkeissa, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999¹ 33 artiklassa säädettyyn unionin uusiutuvan energian rahoitusmekanismiin.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden on oltava selkeästi määriteltyjä, läpinäkyviä, oikeasuhteisia, syrjimättömiä ja todennettavissa olevia.

17 artikla

Solidaarisuusmaksun väliaikainen luonne

Jäsenvaltioiden tämän asetuksen mukaisesti soveltaman väliaikaisen solidaarisuusmaksun on oltava luonteeltaan väliaikainen. Sitä sovelletaan ainoastaan 14 artiklassa tarkoitettuina tilikausina syntyneisiin ylimääräisiin voittoihin.

---

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2018/1999, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1).

IV LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

18 artikla

Seuranta ja täytäntöönpanon valvonta

1. Kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on seurattava 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11 ja 12 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden täytäntöönpanoa alueellaan.
2. Jäsenvaltioiden on mahdollisimman pian tämän asetuksen voimaantulon jälkeen ja viimeistään 1 päivänä joulukuuta 2022 raportoitava komissiolle 5 artiklassa edellytetyistä suunnitelluista toimenpiteistä ja 10 artiklan nojalla tehdyissä sopimuksissa.
3. Jäsenvaltioiden on raportoitava komissiolle viimeistään 31 päivänä tammikuuta 2023 ja 30 päivänä huhtikuuta 2023
  - a) 3 ja 4 artiklan mukaisesti saavutetusta kysynnän vähennyksestä ja 5 artiklan mukaisesti toteutetuista toimenpiteistä vähennyksen saavuttamiseksi;
  - b) 6 artiklan mukaisesti syntyneistä ylijäämätuloista;
  - c) 9 artiklan mukaisista ylijäämätulojen jakamista koskevista toimenpiteistä, joita sovelletaan korkeiden sähkönhintojen loppuasiakkaille aiheuttamien vaikutusten lieventämiseksi;
  - d) 11 ja 12 artiklassa tarkoitetuista sähkönn hinnoitteluun sovellettavista julkisista toimista.

4. Jäsenvaltioiden on raportoitava komissiolle

- a) 13 artiklan mukaisen väliaikaisen solidaarisuusmaksun käyttöönotosta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2022, mukaan lukien tilikauden soveltamisesta;
- b) kansallisen oikeuskehyksen mahdollisista myöhemmistä muutoksista kuukauden kuluessa sen julkaisemisesta kansallisessa virallisessa lehdessä;
- c) 16 artiklan mukaisesta tuottojen käytöstä kuukauden kuluessa siitä, kun jäsenvaltiot ovat keränneet tuoton kansallisen lainsäädännön mukaisesti;
- d) 13 artiklassa tarkoitetuista säädetyistä vastaavista kansallisista toimenpiteistä 31 päivään joulukuuta 2022 mennessä. Jäsenvaltioiden on myös esitettävä arvio näiden kansallisten toimenpiteiden tuottaman tuoton määrästä ja näiden tuottojen käytöstä kuukauden kuluessa siitä, kun jäsenvaltiot ovat keränneet tuotot kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

19 artikla

Uudelleentarkastelu

1. Komissio tarkastelee II lukua uudelleen viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2023 unionin sähköntoimitusten ja sähkönhintojen yleisen tilanteen valossa ja toimittaa neuvostolle kertomuksen kyseisen uudelleentarkastelun tärkeimmistä havainnoista. Kertomuksen perusteella komissio voi erityisesti, jos se on perusteltua unionin ja yksittäisten jäsenvaltioiden taloudellisen tilanteen tai niiden sähkömarkkinoiden toiminnan vuoksi, ehdottaa tämän asetuksen soveltamisajan pidentämistä, 6 artiklan 1 kohdassa säädetyin markkinatulojen ylärajan ja 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen sähköntuotannon lähteiden, joihin sitä sovelletaan, muuttamista tai II luvun muuttamista muulla tavoin.

2. Komissio tarkastelee III lukua uudelleen viimeistään 15 päivänä lokakuuta 2023 ja 15 päivänä lokakuuta 2024 fossiilisten polttoaineiden alan yleisen tilanteen ja syntyneiden ylimääräisten voittojen valossa ja toimittaa neuvostolle kertomuksen kyseisen uudelleentarkastelun tärkeimmistä havainnoista.

19 a artikla

Poikkeukset

1. Edellä olevia 4–7 artiklaa ei sovelleta SEUT 349 artiklassa tarkoitettuihin syrjäisimpiin alueisiin, joita ei voida yhteenliittää unionin sähkömarkkinoihin.
2. Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta 4–7 artiklaa pienissä erillisissä verkoissa ja pienissä liitetyissä verkoissa tuotettuun sähköön.
3. Edellä olevat 4–7 artiklat eivät ole Kyproksen ja Maltan osalta pakottavia. Jos Kypros päättää soveltaa 4–7 artiklaa, 6 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta raakaöljytuotteilla tuotettuun sähköön.

20 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

1. Tämä asetus tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
2. Tätä asetusta sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2023, sanotun kuitenkin rajoittamatta velvoitetta varmistaa ylijäämätulojen jakaminen 9 artiklan mukaisesti ja käyttää väliaikaisen solidaarisuusmaksun tuotto 16 artiklan mukaisesti sekä 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua raportointivelvoitetta.

Sen 4 artiklaa sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2022 31 päivään joulukuuta 2023.

Sen 5 ja 9 artiklaa sovelletaan 1 päivästä joulukuuta 2023.

Sen 6, 7 ja 7 a artiklaa sovelletaan 1 päivästä joulukuuta 2022 30 päivään kesäkuuta 2023.

Sen 19 artiklan 2 kohtaa sovelletaan 15 päivään lokakuuta 2024.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja
